

Nederlandse Bond voor Pensioenbelangen

Koninginnegracht 19 2514 AB Den Haag Tel. 070 360 19 21
Internet: www.pensioenbelangen.nl E-mail: info@pensioenbelangen.nl

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Referentie : 2021009/Bestuur/yp
E-mail : Bestuur@pensioenbelangen.nl
Plaats/Datum : Den Haag, 9 februari 2021

Position paper Nederlandse Bond voor Pensioenbelangen inzake digitale consultatie Wet Toekomst Pensioenen

Inleiding

De Nederlandse Bond voor Pensioenbelangen (NBP)¹ stelt dat de kern van de huidige pensioenproblematiek in 2007 is ontstaan, doordat Nederland toen afweek van de Europese pensioenwetgeving, met name van de toen en nu geldende EU Pensioenrichtlijnen.

De Nederlandse overheid stelt sinds 2007 ten onterechte dat het nominale deel van het pensioen als "onvoorwaardelijk" moet worden aangemerkt. De werkelijkheid is dat een pensioenovereenkomst tussen fonds en deelnemer / gepensioneerde een "voorwaardelijke" overeenkomst is. Zowel onder de PSW als onder de PW mochten / mogen fondsen namelijk de uitkeringen korten. Het risico van de pensioenregeling ligt bij de deelnemer / gepensioneerde, zoals minister Donner in zijn brief van 6 oktober 2008 aan de IASB en het Parlement heeft geschreven. De overheid heeft door de invoering van de PW in 2007 de juridische verhouding tussen fondsen en deelnemers en gepensioneerden, dus tussen een debiteur en zijn crediteuren, ingrijpend gewijzigd. Gepensioneerden en de deelnemers zijn door deze Pensioenwet feitelijk onteigend en voor hen die na 2007 zijn overleden is dat niet meer te repareren.

¹ De NBP, Nederlandse Bond voor Pensioenbelangen, is opgericht op 12 mei 1919. Hij is onafhankelijk van zowel politieke stromingen als van de organisaties van werkgevers en die van werknemers. De NBP richt zich uitsluitend op het behartigen van belangen van de huidige en de toekomstige gepensioneerden.

DNB, gesteund door de politiek, eist sinds 2007 wegens die "onvoorwaardelijke garantie" voor de nominale uitkering omvangrijke buffers. Daarnaast is toen de berekening van de Technische Voorziening (TV) gewijzigd.

De vaste rekenrente, afgeleid van toekomstige rendementen, zoals deze vanaf 1954 tot en met 2006 gold, werd in 2007 vervangen door een RTS, rente termijnstructuur. DNB berekent deze RTS met een complexe formule, de Black&Scholes methode, en met Euribor tarieven. Deze RTS heeft geen enkele relatie met de gerealiseerde beleggings-rendementen van de fondsen.

Uit de parlementaire behandeling van de PW in de jaren 2004 tot en met 2006 blijkt dat met een hoge mate van zekerheid werd verwacht dat door deze nieuwe berekeningsmethode de dekkingsgraad sterk zou wisselen en dat de kans op onderdekking sterk toenam. De combinatie van de invoer van omvangrijke buffers en de gewijzigde rekenmethodiek voor de TV bleek nadien inderdaad de verwachte sterke fluctuaties te veroorzaken. De pensioenen van werkenden en gepensioneerden zijn daardoor al sinds 2008 vrijwel niet meer voor behoud van de koopkracht geïndexeerd. Bovendien werden in 2013 en 2014 ook nog onnodige pensioenkortingen opgelegd.

Deze schade bedraagt voor de getroffen en daarmee al vele tientallen miljarden euro's. Dit bedrag was anders ten goede aan de Nederlandse economie gekomen. De genoemde onjuiste uitgangspunten, zoals deze sinds 2007 in de huidige pensioenwet zijn vastgelegd, zijn in strijd met Europese wetgeving op het gebied van pensioenen, zoals deze in de eerste en tweede EU Pensioenrichtlijn waren / zijn vastgelegd.

Het herstellen van deze onjuiste uitgangspunten zou direct leiden tot een verbetering van het huidige pensioenstelsel, waarbij het belangrijkste probleem zou zijn opgelost.

Internetconsultatie

NBP benut gaarne de mogelijkheid van de internetconsultatie om zijn reactie op de wetsvoorstellen, naar aanleiding van het gesloten pensioenakkoord, te verstrekken. NBP toetst deze voorstellen ook nadrukkelijk aan de huidige EU Pensioenrichtlijn.

De NBP is bereid op basis van enkele uitgangspunten in te gaan op de voorgestelde teksten en stelt met dit document een aantal wijzigingen voor. De in dit document vermelde opvattingen en wensen zijn een korte samenvatting van door de NBP vervaardigde documenten, die de NBP op aanvraag gaarne beschikbaar stelt.

Samenvattend is de mening van de NBP dat zonder aanpassingen het wetsvoorstel zeer moeilijk aanvaardbaar is, hetgeen blijkt uit de hieronder gemaakte opmerkingen.

A. **Het nieuwe stelsel.** Bij het stelsel zelf zijn met name de volgende uitgangspunten van belang (met name wordt aandacht gegeven aan de belangrijke zaken voor reeds gepensioneerden):

1. De doelstelling van het stelsel moet centraal staan en indien die doelstelling niet kan worden bereikt dient van een wijziging te worden afgezien.
2. De doelstelling van het stelsel van aanvullende pensioenen is: Een waardevaste pensioenuitkering te samen met de AOW op basis van 80% van het geïndexeerde middelloon, bij een opbouw van 42 jaar, tegen redelijke kosten wat betreft de premie en de uitvoering.
3. Een overgangstermijn van 6 jaar, zoals nu wordt gesuggereerd, is veel te lang. De kern van het probleem bestaat immers uit de onjuiste rekenrenteproblematiek en de eis van buffers. Deze kunnen en moeten op korte termijn worden aangepakt, ook om daarmee te voldoen aan de EU Pensioenrichtlijn.
4. Er mag niet worden overgegaan tot "life-cycle" beleggen, dat geen rekening houdt met de noodzaak om ook in de uitkeringsfase over het dan aanwezige opgespaarde pensioengeld een goed rendement te maken. De collectieve pensioenverzekering dient juist om individuele risico's te elimineren. Het is dan onjuist om de beleggingen toe te delen aan specifieke leeftijdscohorten en leeftijdsafhankelijk te maken. Dit standpunt laat echter de ruimte om bij een veranderde leeftijdsverdeling van het collectief de beleggingsstrategie iets aan te passen, zodat bij een gemiddeld ouder bestand voorzichtiger belegd kan worden dan bij een jong bestand.
5. De DNB RTS, ook wel ten onrechte de "risicovrije" rente genoemd, mag niet opnieuw een plaats innemen bij het invaren in het nieuwe contract en de bepaling van de benodigde middelen. De basis voor de rekenrente dient het verwachte langjarige rendement op de gehele beleggingsportefeuille te zijn, conform de EU Pensioenrichtlijn.
6. Er mogen geen bepalingen in de nieuwe wetgeving worden opgenomen die strijdig zijn met de tekst en geest van de Europese wetgeving, zoals de geldende EU Pensioenrichtlijn.
7. Invoering van het nieuwe stelsel mag niet leiden tot kortingen van de huidige hoogte van aanspraken en rechten.
8. Een reparatie van de niet ontvangen indexatie sinds 2007 moet onderdeel zijn van de uitwerking.
9. De eenmalige kosten van het overgaan tot een nieuw stelsel moeten beperkt blijven. Het zou gewenst zijn hiervoor een norm vast te stellen, bijvoorbeeld 0,1% van de belegde middelen.

10. Het nieuwe stelsel mag geen hogere structurele kosten hebben dan het huidige stelsel en bij voorkeur lagere kosten.
11. Voordat de overgang van het oude contract naar een nieuw contract kan worden gerealiseerd moet de informatie van de pensioenfondsen over de rechten van individuele deelnemers op orde gebracht worden in overeenstemming met de Nederlandse en Europese regels van privacy- en consumentenwetgeving. Transparantie is nodig voor het kunnen nemen van een goed gefundeerde beslissing door de deelnemers bij het invaren in een nieuw contract.
12. Het toezicht zal moeten veranderen. De combinatie van de huidige rollen van De Nederlandsche Bank (DNB) als toezichthouder van pensioenen, zoals het mede bepalen van de normen waartegen dit toezicht plaatsvindt, het bepalen welke sancties tegen mogelijke inbreuk op de normen van het toezicht worden gehanteerd en het beslissen over de toelating van personen als bestuurder van een pensioenfonds, vormt een ongewenste stapeling van verantwoordelijkheden en kosten. Pensioenfondsen met door DNB goedgekeurde bestuurders moeten binnen eenvoudige normen zelf de vrijheid hebben hun beleid vast te stellen en uit te voeren. Het is ongewenst dat de toezichthouder zich in detail bemoeit met de stijl van besturen en de inhoud van beleggings- en risicobeleid, zeker als dit ertoe leidt dat politieke normen, zoals klimaatbeleid en diversiteitsbeleid, van bovenaf worden opgelegd. Een beschrijving en toetsing van het te bereiken resultaat is noodzakelijk, niet alleen van de middelen.

B. De transitie-periode

Deze transitie is feitelijk nu al ingegaan en vereist qua beleid bijzondere aandacht. Zonder voldoende draagvlak zal er geen nieuw stelsel van de grond komen. Nodig voor het bereiken van voldoende draagvlak zijn de volgende maatregelen: Tijdens de zo kort mogelijke transitie-periode dienen er geen kortingen te worden afgedwongen vanwege het FTK-systeem, beleid van toezichthouders of overheid, of beleid van pensioenfondsen.

1. Vanaf heden moeten vertegenwoordigers van gepensioneerden rechtstreeks bij de onderhandelingen worden betrokken en moeten zij ook kunnen meebeslissen over het te voeren beleid en de op te stellen wetsregels. Zij zijn het, die op grond van in het verleden opgebouwde aanspraken, rechten hebben opgebouwd die niet zonder hun instemming mogen worden gewijzigd laat staan verminderd.
2. In de transitie-periode moet worden vooruitgelopen op de uitgangspunten van het nieuwe stelsel, inclusief het uitschakelen van de rekenrente zoals deze nu in het FTK wordt toegepast waardoor de indexatie van pensioenen kan worden hervat. Dit kan gebeuren door als rekenrente het verwachte rendement te gebruiken zoals deze ook in de premieberekening wordt toegepast. Extra voordeel is dan dat de

premie-dekkingsgraad weer op 100% komt, en er geen middelen uit een pensioenfonds meer worden gebruikt om tekorten bij het inboeken van nieuwe verplichtingen wegens nieuwe aanspraken te compenseren.

C. De teksten van de wetsontwerpen.

Tenslotte wil de NBP ingaan op de specifieke teksten van de thans bekende voorgestelde regelgeving.

Opvallend is dat er nog geen teksten bekend zijn van de uitwerking van de wetsteksten door middel van Algemene Maatregelen van bestuur en andere richtlijnen voor het toezicht, terwijl deze uitwerkingen belangrijke invloed hebben op het resultaat van het pensioenbeleid. Dat betekent dat van de vele open einden in het pensioenakkoord er slechts een deel is ingevuld. **(Zie overzicht op pag.7)**. Deze ontbrekende uitwerkingen dienen alsnog door de regering te worden gepubliceerd.

Deze reactie van de NBP moet dan ook als zeer voorlopig worden gezien. Pas wanneer alle uitwerkingen van de wet tot in alle details bekend zijn, en daarop ook gereageerd kan worden, kan er sprake zijn van voldoende gefundeerde raadpleging van alle betrokkenen bij het pensioenstelsel. Het is belangrijk dat de volksvertegenwoordiging wacht met definitieve besluitvorming totdat zij kennis heeft kunnen nemen van die voorstellen van die zo belangrijke "details" van wetgeving. Gezien het effect van die zogenaamde details is het reeds nu aannemen van een raamwet zonder debat en besluitvorming over die Algemene Maatregelen van bestuur en andere richtlijnen voor het toezicht een onverantwoord schot in het duister.

De NBP is sterk tegen een herhaling van de parlementaire behandeling van de PW, waarin de relevante onderdelen niet als een geheel zijn behandeld. Toen werden de belangrijkste wijzigingen niet in de PW, maar in het FTK, een Algemene Maatregel van bestuur, behandeld.

1. Integraal afwegingskader

Het integraal afwegingskader voor beleid en regelgeving bevat normen, waaraan goed beleid of goede regelgeving dient te voldoen. Er worden de volgende vragen gesteld en beantwoord:

1. Wat is de aanleiding
2. Wie zijn betrokken
3. Wat is het probleem
4. Wat is het doel
5. Wat rechtvaardigt overheidsinterventie
6. Wat is het beste instrument
7. Wat zijn de gevolgen voor burgers, bedrijven, overheid en milieu.

We beperken ons hier tot het leveren van commentaar op de gegeven antwoorden, waar volgens ons veel op valt af te dingen.

Ad 1: Uit geen enkel stuk blijkt dat onderzocht is of eenvoudige aanpassingen aan het huidige stelsel even goede of zelfs betere oplossingen kunnen bieden. We denken hierbij met name aan een herformulering van de dekkingsgraad op basis van een in het verleden gerealiseerd lange-termijn rendement, bijvoorbeeld op basis van een 15-jaars voortschrijdend gemiddelde.

De noodzaak van een pensioenhervorming en het wetsontwerp wordt verdedigd op basis van de zogenaamde onhoudbaarheid van het huidige stelsel. De werkelijkheid is echter dat premieontvangsten en pensioenuitgaven voor de meeste fondsen en voor het Nederlandse stelsel als geheel ongeveer gelijk zijn. De jaarlijkse beleggings-rendementen over de periode 2007 tot en met 2019 waren gemiddeld hoger dan 6 %. Deze rendementen zijn toegevoegd aan de beleggingen, waardoor de beleggingen van pensioenfondsen gemiddeld meer dan verdubbeld zijn sinds 2008. Dit is toch geen signaal voor een dreigende déconfiture van het Nederlandse pensioenstelsel.

Ad 2: De pensioengerechtigden zijn niet of onvoldoende betrokken geweest bij het hele proces.

Ad 3: Doorsneeproblematiek; het wisselen van baan is geen probleem nu sinds 1994 een wettelijk recht op individuele waarde overdracht is ingevoerd. Het probleem zit uitsluitend bij "vroegere uittrekkers" of "late intreders", hiervoor zijn eenvoudiger oplossingen te bedenken. Het niet kunnen indexeren ligt niet aan de beleggingsrendementen maar aan de bestaande wettelijke kaders, die in 2007 zijn ingevoerd. Aanpassing van die wettelijke kaders aan de EU Pensioenrichtlijn is daarom de logische oplossing. Het huidige pensioenstelsel kent geen "gegarandeerde" vaste pensioen-aanspraken en -rechten, in tegendeel de risico's liggen 100% bij de deelnemers. Dat hierdoor het pensioenstelsel sterk rentegevoelig is, is simpelweg onwaar, het stelsel is kunstmatig rentegevoelig door het opgelegde wettelijk kader.

De daling van de DNB-RTS, ook wel ten onrechte "marktrente" genoemd heeft niet geleid tot hogere premies en ook hier geldt een prudente rekenrente, die rekening houdt met de in het verleden behaalde rendementen, leidt evenzeer tot premiebeheersing. De ZZP problematiek is maatschappelijk relevant maar heeft niets te maken met bestaande pensioenrechten en aanspraken.

Ad 4: Uit niets blijkt dat het nieuwe voorstel vooral voor de reeds gepensioneerden eerder perspectief biedt op een koopkrachtig pensioen, in tegendeel, invaren bij extreem lage rekenrente, de DNB-RTS, en invoering van leeftijdscohorten bij de beleggingen geven gepensioneerden geen zicht op indexatie. Het nieuwe stelsel is door zijn ingewikkeldheid verre van transparant.

Zoals reeds eerder opgemerkt is niet onderzocht of eenvoudiger maatregelen afdoende c.q. beter waren voor de maatschappij en de arbeidsmarkt.

Ad 5: Zie opmerking onder vraag 1.

Ad 6: Zie opmerking onder vraag 1.

Ad 7: Duidelijk is dat dit een zeer ingrijpende en kostbare aangelegenheid is met grote gevolgen voor betrokkenen, alle redenen om eerst te zoeken naar eenvoudiger aanpassingen.

2. De memorie van toelichting (De onderstreepte tekst geeft de opvatting weer van de indiener(s) van deze reactie op de vermelde/ geciteerde teksten).

- a. Geconstateerd werd dat er een kloof was tussen wat mensen van hun pensioenfonds verwachtten en wat hun pensioenfonds kon leveren. Beter had geschreven kunnen worden wat mensen van hun pensioenfonds "mochten" verwachten. De oorzaak van die kloof (de verkeerde rekenrente methodiek) wordt niet genoemd, wel ten onrechte de dalende rente en de stijging van de kosten van de pensioenen.
- b. Het bestaande wettelijke kader van de pensioenen wordt vastgesteld door de overheid. Werkgevers en werknemers sluiten pensioen-overeenkomsten die binnen het wettelijk kader passen. Gepensioneerden blijven daarbij, helaas en onterecht, als belanghebbende partij ongenoemd.
- c. "Het kabinet en de centrale werkgevers- en werknemersorganisaties hebben in het pensioenakkoord afgesproken dat de overgang naar het herziene stelsel op een evenwichtige manier zal plaatsvinden en dat nadelige effecten op het te bereiken pensioen worden gecompenseerd." Voor de reeds gepensioneerde deelnemers wordt in deze termen niet gesproken en dat is wel noodzakelijk. Verderop in de tekst
- d. (pag. 12) wordt echter gesteld: "Alleen als het invaren tot een onevenredig nadeel voor belanghebbende leidt, kunnen sociale partners afzien van het verzoek tot invaren". Wat is hier "onevenredig". Een goed uitgangspunt zou zijn om de definitie van evenredigheid, zoals vastgelegd in de EU Pensioenrichtlijn, te gebruiken.

"Voor deze transactie wordt voorts het individuele bezwaarrecht vervangen door collectieve waarborgen."
Onderzocht moet worden of deze regeling niet in strijd is met het Europees recht, in het bijzonder het recht op eigendom. Eén garantie voor de deelnemers in de huidige wet wordt geboden door de mogelijkheid van het individueel bezwaarrecht. Een buitenwerkingstelling van dat recht is een beknotting van het eigendomsrecht.

- e. De risicohouding per leeftijdscohort wordt belangrijk geacht. Men bepaalt dat voor een groep van deelnemers. Van individuele vrijheid is geen sprake. Het gaat hier over het door de NBP afgewezen principe van "life-cycle" beleggen. Niet vermeld wordt dat het rendement op de belegde gelden nà pensioendatum van groot belang (ca. 40% van het totale pensioen) is voor de hoogte van het pensioen. Meer rendement op een hoog bedrag aan gespaarde pensioengelden is dus van groot belang en wellicht belangrijker dan het beperken van risico.
- f. O.a. voor het vaststellen van de hoogte van het pensioen in de uitkeringsfase wordt het projectierendement vastgesteld conform nader te stellen regels van DNB. "Er is gekozen om het projectierendement dusdanig te maximeren dat sprake is van een in verwachting tenminste (nominaal) gelijkblijvende uitkering (in euro's)". Dit lijkt in strijd met onze doelstelling genoemd onder paragraaf A2. Sinds de Tweede Wereldoorlog heeft ons pensioenstelsel de doelstelling gehad om niet de nominale uitkeringsbedragen maar de koopkracht van het pensioen als richtsnoer te stellen. Bovendien is het projectierendement in strijd met de beleggingsvrijheid van pensioenfondsen, zoals deze is vermeld in de EU Pensioenrichtlijn. Tot 2008 is koopkrachtbehoud ook grotendeels gerealiseerd en dat zou in de periode sinds 2008 tot heden ook gelukt zijn, ware het niet dat DNB dit op basis van haar ongelukkige definitie van de dekkingsgraad onmogelijk gemaakt heeft.
- g. De mate waarin pensioengerechtigden aan renterisico worden blootgesteld, wordt in het nieuwe contract door de pensioenfondsen, in afstemming met sociale partners, bepaald. De gepensioneerden zelf wordt hier geen (mede) beslissingsrecht gegeven en dat moet wèl worden gerealiseerd.
- h. De opbrengst van de collectieve beleggingen wordt over de leeftijdscohorten verdeeld op basis van vooraf vastgestelde regels. Daarbij wordt betrokken het beschermingsrendement en de overrendementen, alsmede de solidariteitsreserve. Ook hier is de vraag of dit leidt tot juiste uitvoering van onze doelstelling genoemd in paragraaf A2. Bij nu nog ontbreken van kennis over die 'vooraf vastgestelde regels' tast men in het duister. Deze verdeling is ook in strijd met de evenredigheidsbepaling in de EU Pensioenrichtlijn.
- i. "Als bij de overstap van een uitkeringsovereenkomst naar het nieuwe contract de bestaande pensioenaanspraken en pensioenrechten worden ingevaren, kan de pensioenuitvoerder onder bepaalde voorwaarden een deel van het vermogen gebruiken voor het initieel vullen van de solidariteitsreserve".

Als dit ten koste gaat van gepensioneerden moet dat worden afgewezen, want dit mag natuurlijk niet leiden tot een verlaging van de huidige pensioenen en de kans op indexering.

- j. Transitie-FTK. Tijdens de transitie-periode zijn pensioenfondsen gehouden aan de huidige prudentiële regels van het FTK. De regering ziet dat in de transitie-periode de regels versoepeld zouden kunnen worden t.b.v. de overgang naar het nieuwe stelsel. Daar wordt niet in detail op ingegaan, wel wordt als eis een richtingsdekkingsgraad van 95% genoemd. Dat alles op basis van het huidige FTK, hetgeen zeker zal leiden tot kortingen!!! Het FTK dient dan ook te worden aangepast.
- k. Indexatie. Voor pensioenen die gebruik maken van het transitie-FTK worden indexatie-mogelijkheden verruimd door verlaging van de dekkingsgraad van 110% naar 105%. N.B.: Opvallend is dat doorgegaan wordt met het oude FTK, terwijl dit volgens ons de kern van het probleem van het huidige pensioenstelsel is. Dus wel een nieuwe auto, maar met de motor van de oude auto. Dat is niet acceptabel.
- l. Besluitvorming. Bij het overbruggingsplan wordt voorgesteld, vanwege mogelijke generatie-effecten, het belanghebbendenorgaan een goedkeuringsrecht op dat plan te geven. Het verantwoordings-orgaan krijgt met dit wetsvoorstel een (jaarlijks terugkerend) adviesrecht t.a.v. het overbruggingsplan. NB: De gepensioneerden hebben in die organen een minderheidspositie en hebben dus feitelijk NIETS te beslissen. De werkgevers zitten in dit soort organen voor ca. 1/3, terwijl zij geen enkel risico dragen. Dat is niet acceptabel. De vraag moet worden gesteld wat het verschil is tussen "belanghebbendenorgaan" en "verantwoordingsorgaan". Het verschil tussen goedkeuringsrecht en adviesrecht is essentieel.
- m. FTK na invaren. Voor pensioenfondsen die invaren bevat het huidig FTK eisen die ook voor de nieuwe pensioencontracten blijven gelden. Dat is niet acceptabel. Hier wordt dus doorgegaan met de basisfout van de huidige pensioenwet. Waarom dan een nieuw stelsel?
- n. "Een mogelijke belemmering voor het waarmaken van collectief invaren is het individuele bezwaarrecht bij een collectieve waardeoverdracht". Daarom wordt een individueel bewaarrecht NIET in de nieuwe pensioenregeling opgenomen. De gepensioneerden moeten het doen met een hoorrecht voor verenigingen van gepensioneerden en daar is de NBP op tegen. Overigens zal het maken van een collectief bezwaar in de praktijk heel moeilijk zijn. Een juiste (mede) zeggenschap bij wijziging en/of verlies van eigendom is een eis van de Europese

wetgeving, waarvan naleving door de overheid door iedere burger kan en mag worden verlangd.

- o. Bij het omrekenen van de bestaande pensioenaanspraken naar een persoonlijk pensioenvermogen staan de pensioenfondsen twee methoden ter beschikking, namelijk de "value-based ALM" (vba) methode en de "standaardmethode". De eerste houdt rekening met te verwachten rendementen en marktwaarden, de tweede is makkelijker. Hierbij is het uitgangspunt de dekkingsgraad op het moment van invaren en verder zijn er geen fonds-specifieke veronderstellingen nodig. "Deze methode is goed uitvoerbaar voor pensioenfondsen". Deze standaardmethode is voor de NBP niet acceptabel. De toevallige toestand op één moment wordt bepalend voor de toezegging. De NBP vindt dat de in het verleden voor en door de deelnemers afgedragen premie en het fondsrendement daarop bepalend moeten zijn. Deze methode is ook in lijn met de EU Pensioenrichtlijn.
- p. Volgens de regering is het collectief invaren in een nieuwe pensioenregeling geen ontneming van eigendom, maar is er sprake van een regulering van eigendom. Volgens de NBP betreft het hier een ontkenning van het recht op eigendom van het bestaande pensioenrecht met een corresponderend aandeel in de belegde middelen en rendementen zoals de wet Nypels/Groenman heeft vastgesteld. Dit recht valt onder artikel 1 EVRM en artikel 17 Handvest EU. Wij vrezen voor een dramatische en een niet – transparante door de politiek bepaalde herverdeling van eigendom onder deelnemers.
- q. Interne medezeggenschap. De belangen van de belanghebbenden worden geborgd door een verplichte adviesaanvraag aan het verantwoordingsorgaan. Het gaat dus ten onrechte slechts om advies van een orgaan, waarin de gepensioneerden een minderheid vormen, evenals de werknemers, wanneer de werkgevers, die geen risico lopen, erin vertegenwoordigd blijven.
- r. Het wetsvoorstel stelt geen inhoudelijke wijzigingen voor t.a.v. het partnerpensioen (na pensioendatum). Het partnerpensioen moet gefinancierd worden op kapitaalbasis. Deze vastlegging kan gezien worden als een codificeren van de huidige praktijk. Duidelijker zou moeten worden gesteld dat, net zoals geen verlaging van het pensioen kan worden geaccepteerd, dit ook moet gelden voor het nabestaandenpensioen, dat in veel gevallen bij de start van de uitvoeringsfase is gekozen door de rechthebbende met inlevering van een deel van het ouderdomspensioen ten gunste van de achterblijver.

3. Tekst wetsontwerp (De onderstreepte tekst geeft de opvatting weer van de indiener(s) van deze reactie op de vermelde/ geciteerde teksten)

Hieronder volgen alleen opmerkingen over die zaken die nog niet hierboven zijn behandeld.

- a. Artikel 150g gaat over het hoorrecht van de vereniging van pensioengerechtigden. De vereniging moet aantonen een substantieel gedeelte van alle pensioengerechtigden van het pensioenfonds te vertegenwoordigen. Wat is een substantieel deel, de gebruikelijke 60%? Die eis is niet acceptabel. Het aantal leden is wettelijk niet bepalend voor de vertegenwoordigingsbevoegdheid van de betreffende vereniging van gepensioneerden, zoals ook niet bij de vakbonden het geval is.
- b. Art 150i geeft bevoegdheid aan werkgevers om het pensioenfonds te verzoeken NIET over te gaan collectieve waardeoverdracht. Dit recht dient ook te worden gegeven aan de vertegenwoordigende verenigingen van gepensioneerden.
- c. art.150o spreekt over het dekkingspercentage in de transitieperiode. Die dekkingsgraad mag niet lager zijn dan 95%! Kortingen liggen dus op de loer in de transitie-periode. Het is teleurstellend dat de foute FTK doorgezet wordt in de transitieperiode en zelfs in het nieuwe stelsel

4. Voorbeelden van nog niet uitgewerkte wetgeving en speciale aandachtspunten. (De onderstreepte tekst geeft de opvatting weer van de indiener(s) van deze reactie op de vermelde/ geciteerde teksten)

- a) pag. 21: De parameters van het projectierendement worden vastgesteld door DNB conform lagere regelgeving. Het gaat om realistisch te verwachten rendementen. Wie houdt toezicht op de toezichthouder? Is er beroep mogelijk en door welke partijen?
- b) De opbrengst van de collectieve beleggingen worden over de leeftijdscohorten verdeeld op basis van vooraf vastgestelde regels. Daarbij wordt betrokken het beschermingsrendement en de overrendementen. De vraag is of de uitkomsten van dit proces voldoen aan de voorwaarden in deze notitie genoemd, met name of de eigendom van de huidige gepensioneerden daarbij zal worden beschermd. Het is dus van groot belang de "vooraf vastgestelde regels" te kennen en het recht te hebben daarover mee te mogen beslissen.

- c) Transitie-FTKT. Tijdens de transitie-periode zijn pensioenfondsen gehouden aan de huidige prudentiële regels van het FTK. Wij hebben daar al hierboven bezwaar tegen gemaakt. De regering ziet dat in de transitie-periode de regels versoepeld zouden kunnen worden t.b.v. de overgang naar het nieuwe stelsel. Daar wordt niet in detail op ingegaan, integendeel het lijkt erop dat men juist met een schone lei wil beginnen, dus dreigen er kortingen. Wel wordt als eis een richtingsdekkingsgraad van 95% genoemd. Dat alles onterecht op basis van de huidige FTK, hetgeen zeker zal leiden tot kortingen!!!
- d) Besluitvorming. Bij het overbruggingsplan wordt voorgesteld, vanwege mogelijke generatie-effecten, het belanghebbenden orgaan een goedkeuringsrecht op dat plan te geven. Het verantwoordingsorgaan krijgt met dit wetsvoorstel een (jaarlijks terugkerend) adviesrecht t.a.v. het overbruggingsplan. NB: De gepensioneerden hebben in die organen een minderheidspositie en krijgen dus ten onrechte GEEN (mede)-beslissingsrecht. Zie boven over definities belanghebbenden orgaan en verantwoordingsorgaan en advies vs. goedkeuringsrecht.
- e) "Een mogelijke belemmering voor het waarmaken van collectief invaren is het individuele bewaarrecht bij een collectieve waardeoverdracht". Daarom wordt een individueel bewaarrecht NIET in de nieuwe pensioenregeling opgenomen. De gepensioneerden moeten het doen met een hoorrecht voor verenigingen van gepensioneerden. Dit is onacceptabel. De gepensioneerden moeten tenminste een collectief beslissingsrecht krijgen.
- f) Bij het omrekenen van de bestaande pensioenaanspraken naar een persoonlijk pensioenvermogen staan de pensioenfondsen twee methoden ter beschikking, namelijk de "value-based ALM" (vba) methode en de "standaardmethode". De eerste houdt rekening met te verwachten rendementen en marktwaarden, de tweede is gemakkelijker. Hierbij is het uitgangspunt de dekkingsgraad op het moment van invaren en verder zijn er geen fonds-specifieke veronderstellingen nodig. "Deze "standaardmethode" is goed uitvoerbaar voor pensioenfondsen". De uitkomsten van de standaardmethode hangen uiteraard af van de gekozen rekenrente, hetgeen gezien de overige teksten niet veel goeds belooft.
- g) Volgens de regering is het collectief invaren in een nieuwe pensioenregeling geen *ontneming* van eigendom, maar is er sprake van een *regulering* van eigendom. Het betreft hier een ontkenning van het recht op eigendom ex artikel 1 EVRM en artikel 17 Handvest EU op basis van een woordspel. Dit standpunt van de regering is onaanvaardbaar en zal tot de hoogste rechter worden aangevochten.

- h)** Artikel 150g gaat over het hoorrecht van vereniging van pensioengerechtigden. De vereniging moet aantonen een substantieel gedeelte van alle pensioengerechtigden van het pensioenfonds te vertegenwoordigen. Wat is een substantieel deel? En waar blijft het recht van bijv. de NBP? Een hoorrecht betekent onvoldoende zeggenschap, vooral als het begrip inhoudelijk niet of niet-volledig is gedefinieerd. Zoals hierboven reeds opgemerkt is het aantal leden van een vereniging wettelijk niet bepalend voor de vertegenwoordigingsbevoegdheid van de betreffende vereniging van gepensioneerden zoals dat ook niet het geval is bij de vakbonden.
- i)** Art 150i geeft bevoegdheid aan werkgevers om het pensioenfonds te verzoeken NIET over te gaan tot collectieve waardeoverdracht. Waarom is dit recht niet gegeven aan vertegenwoordigende verenigingen van gepensioneerden?
-